

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΣΤΟ Ι΄ ΤΜΗΜΑ
ΠΡΑΞΗ 53/2018

Αποτελούμενο από την Πρόεδρο του Κλιμακίου, Μαρία Αθανασοπούλου, Σύμβουλο, και τα μέλη Γεωργία Κάνδυλα, Πάρεδρο, και την Εισηγητή Ελένη Ποτιούδη.

Συνεδρίασε στην αίθουσα διασκέψεων του Καταστήματός του, που βρίσκεται στην Αθήνα, στη 1 Φεβρουαρίου 2018, με την παρουσία της Γραμματέως του Πελαγίας Κρητικού.

Για να αποφανθεί, ύστερα από διαφωνία που ανέκυψε μεταξύ του Επιτρόπου στην Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό XXX και του Δήμου XXX, αν πρέπει να θεωρηθεί το 194B, οικονομικού έτους 2017, χρηματικό ένταλμα πληρωμής του ανωτέρω Δήμου.

Άκουσε την εισήγηση της Εισηγητού Ελένης Ποτιούδη.

Μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου

και

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

Ι. Ο Επίτροπος στην Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό XXX αρνήθηκε, με την 23/21.12.2017 πράξη του, να θεωρήσει το 194B, οικονομικού έτους 2017, χρηματικό ένταλμα πληρωμής του Δήμου XXX, ποσού 796,23 ευρώ, που αφορά στην καταβολή στον αντιδήμαρχο αυτού, XXX, της διαφοράς που προέκυψε μεταξύ των αποδοχών της οργανικής του θέσης και της αντιμισθίας αντιδημάρχου, για το μήνα Ιανουάριο του έτους 2013, κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου της 31.12.2012 (Α΄ 256). Ως αιτιολογία για την άρνηση θεώρησης του ελεγχόμενου χρηματικού εντάλματος, ο Επίτροπος προέβαλε ότι: α) η εντελλόμενη με αυτό δαπάνη δεν είναι νόμιμη, καθόσον ο φερόμενος σε αυτό ως δικαιούχος δεν άσκησε το προβλεπόμενο στο άρθρο 3 της κυρωθείσας με το άρθρο πρώτο του ν. 4147/2013 από 31.12.2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, δικαίωμα επιλογής μεταξύ των πλήρων αποδοχών της οργανικής του θέσης και της αντιμισθίας του ως άνω άρθρου εντός της προβλεπόμενης αποκλειστικής προθεσμίας των είκοσι (20) ημερών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού και β) η εντελλόμενη δαπάνη είναι μη κανονική, καθόσον η σχετική αξίωση του φερόμενου στο ένταλμα ως

δικαιούχου έχει υποπέσει στη διετή παραγραφή του άρθρου 140 παράγραφος 3 του ν. 4270/2014. Στη συνέχεια, ο Δήμος ΧΧΧ, με το 19704/29.12.2017 έγγραφο του Δημάρχου του, επανυπέβαλε το ως άνω χρηματικό ένταλμα πληρωμής προς θεώρηση, υποστηρίζοντας τη νομιμότητα της εντελλόμενης με αυτό δαπάνης για τους λόγους που αναφέρονται στο εν λόγω έγγραφο, καθώς και στα συνημμένα σε αυτό έγγραφα. Ο Επίτροπος, όμως, ενέμεινε στην άρνησή του να το θεωρήσει, με αποτέλεσμα να ανακύψει διαφωνία, για την άρση της οποίας νομίμως απευθύνεται, με την από 5.1.2018 έκθεσή του, στο Κλιμάκιο τούτο.

II. Α. Ο ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α'87) ορίζει στο άρθρο 92, όπως αυτό τροποποιήθηκε με τα άρθρα 3 παρ. 3 περ. ε' του ν. 4051/2012 (Α' 40), 10 παρ. 1 του ν. 4018/2011 (Α' 215) και 3 της Π.Ν.Π. 31/31.12.12 (Α' 256, κυρωθείσας με το άρθρο πρώτο του ν. 4147/2013, ΦΕΚ Α'98), με τίτλο «Αντιμισθία αιρετών», ότι: «1. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι όπως ορίζονται στην παρούσα παράγραφο και οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων, λαμβάνουν αντιμισθία η οποία καταβάλλεται από το δήμο. (...) 3. Οι αντιδήμαρχοι λαμβάνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) της αντιμισθίας που αναλογεί στο δήμαρχο (...) 5. Τα αιρετά όργανα της παρ.1 του αρ. 93, στα οποία χορηγείται η ειδική άδεια του αρ.93 για όλο το διάστημα της θητείας τους, έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν είτε τις πλήρεις αποδοχές της οργανικής τους θέσης είτε την αντιμισθία του παρόντος άρθρου. (...) Σε κάθε περίπτωση οι κατά τα ανωτέρω δαπάνες, καθώς και οι ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη όπου αυτές προβλέπονται, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου ΟΤΑ. (...) Η ενάσκηση του δικαιώματος επιλογής λαμβάνει χώρα εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα ημερών από την ανάληψη των καθηκόντων τους ως αιρετών, με δήλωσή τους στο Δήμο και στο φορέα της οργανικής τους θέσης. Για την τρέχουσα δημοτική περίοδο, η ενάσκηση του δικαιώματος επιλογής λαμβάνει χώρα εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι ημερών από της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου. Παρελθούσης άπρακτης της προθεσμίας, διακόπτεται η καταβολή των αποδοχών της οργανικής τους θέσης. (...)» και, στο άρθρο 93, όπως αυτό συμπληρώθηκε με την παρ.4 άρθρου 58 Ν. 3918/2011 (Α' 31) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ.8 του Ν. 4071/2012 (Α' 85), με τίτλο «Ειδική άδεια κατά τη διάρκεια της Θητείας των αιρετών του δήμου που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα», ότι: «1. Στους δημάρχους, αντιδημάρχους όλων των δήμων, (...) που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς

και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών Ν.Π.Ι.Δ., χορηγείται άδεια άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα της θητείας τους. (...) 2. Την ειδική άδεια του παρόντος άρθρου λαμβάνουν υποχρεωτικά τα ανωτέρω πρόσωπα ανεξαρτήτως υποβολής σχετικής αίτησης (...). Εξάλλου, σχετικά με το θέμα αυτό, εκδόθηκε η 532/7.1.2013 «Ενημέρωση επί των διατάξεων της από 31-12-2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α'256/31-12-2012)» εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών (ΑΔΑ:ΒΕΦ3Ν-ΥΧ1), στην οποία αναφέρεται ότι: «III. Ζητήματα αποζημίωσης αιρετών της παρ. 1 του αρ. 93 του ν. 3852/2010 Με τις διατάξεις του άρθρου 3 αντικαθίσταται η παράγραφος 5 του άρθρου 92 του Ν.3852/2010, ως ισχύει. i. Από τον συνδυασμό των νέων διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 92 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 93 του ν.3852/2010, όπως ισχύει, επέρχονται οι εξής μεταβολές στην καταστατική θέση των ακόλουθων οργάνων: 1. Οι Δήμαρχοι, Αντιδήμαρχοι όλων των δήμων, οι οποίοι λαμβάνουν ειδική άδεια για όλο το διάστημα της θητείας τους, δικαιούνται να επιλέξουν είτε την αντιμισθία είτε τις πλήρεις αποδοχές της οργανικής τους θέσης (...) Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 93, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010, όπως ισχύει, οι Δήμαρχοι και οι Αντιδήμαρχοι όλων των δήμων, ανεξαρτήτως πληθυσμού, λαμβάνουν υποχρεωτικά ειδική άδεια για όλο το διάστημα της θητείας τους, ανεξαρτήτως υποβολής σχετικής αίτησης. (...) iv. Για την επιλογή υποβάλλεται σχετική δήλωση των ενδιαφερομένων τόσο στο Δήμο όσο και στο φορέα της οργανικής τους θέσης ή στον φορέα χορήγησης σύνταξης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ανάληψη των καθηκόντων τους ως αιρετών. Ειδικά για την τρέχουσα δημοτική περίοδο, η ανωτέρω δήλωση υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από τη δημοσίευση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, δηλαδή έως την 21η Ιανουαρίου 2013. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας συνεπάγεται τη διακοπή της καταβολής των αποδοχών της οργανικής θέσης του ενδιαφερομένου ή της σύνταξης. (...).»

Β. Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι οι Αντιδήμαρχοι όλων των Δήμων, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και υπάλληλοι των λοιπών Ν.Π.Ι.Δ., μετά την εκλογή τους λαμβάνουν ειδική άδεια, άνευ αποδοχών, για όλο το διάστημα της θητείας τους και δικαιούνται να επιλέξουν είτε την αντιμισθία που προβλέπεται για το αιρετό αξίωμα που κατέχουν είτε τις πλήρεις αποδοχές της οργανικής τους θέσης.

Ειδικότερα, ενώ η προαναφερόμενη παράγραφος 5 του άρθρου 92 του ν. 3852/2010, κατά την προϊσχύουσα μορφή της, όριζε ότι σε περίπτωση που η αντιμισθία των αντιδημάρχων ήταν μικρότερη των πάσης φύσεως αποδοχών της θέσης τους, αυτή προσαυξανόταν κατά το ποσό της διαφοράς σύμφωνα με τα περαιτέρω οριζόμενα στο άρθρο 10 παράγραφος 1 του ν. 4018/2011 ως προς κάθε αιρετό όργανο, με τις διατάξεις του άρθρου 3 της ως άνω Π.Ν.Π. 31/31.12.12 η εν λόγω παράγραφος τροποποιήθηκε και πλέον τα αιρετά όργανα, στα οποία χορηγείται η ειδική άδεια του άρθρου 93 του ν. 3852/2010 για όλο το διάστημα της θητείας τους, έχουν δικαίωμα να επιλέξουν είτε τις πλήρεις αποδοχές της θέσης τους είτε την αντιμισθία του άρθρου 92 του εν λόγω νόμου. Επομένως, με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 92 του ν. 3852/2010, όπως πλέον ισχύουν κατά τα προεκτεθέντα, ρυθμίζεται εκ νέου πλήρως το ζήτημα της καταβολής, κατά περίπτωση, αποδοχών και αντιμισθίας στα αιρετά όργανα των Δήμων, μεταξύ των οποίων και στους αντιδημάρχους, εκφράζεται, δε, ρητά η βούληση του νομοθέτη να μην υφίσταται, πλέον, συγχρόνως δικαίωμα είσπραξης απολαβών και από τις δύο αιτίες (πρβλ. Ε.Σ. Κλιμ. Πρωλ. Ελ. Δαπ. στο Ι Τμ. 80/2017, 20/2015, Ι Τμ. πρ. 31/2016).

III. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν το ελεγχόμενο χρηματικό ένταλμα πληρωμής, προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την 3/2011 απόφαση του Δημάρχου Δήμου XXX ο φερόμενος στο ένταλμα ως δικαιούχος ορίστηκε αντιδήμαρχος του εν λόγω Δήμου, με θητεία από 1.6.2011 έως 31.12.2014. Ο τελευταίος, υπάλληλος της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης με την επωνυμία «XXX» (εφεξής: «XXX»), από την 1.1.1998, με την από 31.5.2011 αίτησή του προς τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Ινστιτούτου ενημέρωσε το Ινστιτούτο ότι θα κάνει χρήση της προβλεπόμενης στο άρθρο 93 του ν. 3852/2010 άδειας, άνευ αποδοχών, για όλη τη θητεία του, ενώ αιτήθηκε τη διακοπή της μισθοδοσίας του, καθώς και τη χορήγηση επικυρωμένου αντιγράφου της μισθοδοτικής του κατάστασης, μηνός Μαΐου 2011, ώστε να το προσκομίσει στην οικονομική υπηρεσία του Δήμου XXX. Ακολούθως, ο φερόμενος στο ένταλμα ως δικαιούχος, με την 6132/9.5.2017 αίτησή του ζήτησε να του χορηγηθεί η διαφορά που προέκυψε μεταξύ των αποδοχών της οργανικής του θέσης στο «XXX» (2.078,53 ευρώ) και της αντιμισθίας (1.282,50 ευρώ) που ο ίδιος ελάμβανε, ως αντιδήμαρχος του Δήμου XXX, κατά τη διάρκεια της θητείας του, από 1.1.2013 έως 30.8.2014. Κατόπιν της αίτησης αυτής, ο Δήμαρχος του Δήμου αυτού, με το 6716/18.5.2017 έγγραφό του, απηύθυνε ερώτημα προς την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών σχετικά με την χορήγηση στον εν λόγω αντιδήμαρχο της

επίμαχης διαφοράς των αποδοχών του, ενημερώνοντας ότι ο ίδιος ουδέποτε υπέβαλε στην υπηρεσία του Δήμου αυτού ή στον φορέα της οργανικής του θέσης σχετική δήλωση για την επιλογή των αποδοχών της οργανικής του θέσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της από 31.12.2012 Π.Ν.Π.. Επί του ερωτήματος αυτού, η Αναπληρώτρια Διευθύντρια της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, με το 16768/25.5.2017 έγγραφό της, ενημέρωσε την Αποκεντρωμένη Διοίκηση ΧΧΧ σχετικά με την έκδοση της 532/7.1.2013 εγκυκλίου του Υπουργείου αυτού. Κατόπιν τούτων, η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη του Τμήματος Προϋπολογισμού Λογιστηρίου και Προμηθειών του Δήμου ΧΧΧ, με το 18828/14.12.2017 έγγραφό της, αμφισβήτησε τη νομιμότητα της εντελλόμενης δαπάνης, με την αιτιολογία ότι ο φερόμενος στο ένταλμα ως δικαιούχος ουδέποτε υπέβαλε αίτηση τόσο στον ως άνω Δήμο όσο και στο «ΧΧΧ» ότι επιθυμεί να λαμβάνει τις αποδοχές της οργανικής του θέσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 της από 31.12.2012 Π.Ν.Π.. Ωστόσο, ο Δήμαρχος του Δήμου ΧΧΧ, με το 18829/14.12.2017 έγγραφό του, ζήτησε από την Οικονομική Υπηρεσία του Δήμου να προβεί στην έκδοση του σχετικού χρηματικού εντάλματος πληρωμής. Για την καταβολή, δε, της διαφοράς που προέκυψε μεταξύ της αντιμισθίας του αντιδημάρχου (1.282,50 ευρώ) και των αποδοχών της οργανικής του θέσης (2.078,53 ευρώ), για το μήνα Ιανουάριο του έτους 2013, εκδόθηκε το ελεγχόμενο χρηματικό ένταλμα πληρωμής.

IV. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, το Κλιμάκιο κρίνει ότι η εντελλόμενη με το ελεγχόμενο χρηματικό ένταλμα δαπάνη δεν είναι νόμιμη, όπως βασίμως προβάλλεται από τον Επίτροπο με τον πρώτο λόγο διαφωνίας. Και τούτο, διότι, ενώ κατά τις διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφος 5 του ν. 3852/2010, όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, οι αντιδήμαρχοι δικαιούνται, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, να επιλέξουν είτε την αντιμισθία που προβλέπεται για το αξίωμά τους αυτό είτε τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης, ο φερόμενος στο ένταλμα ως δικαιούχος, όπως συνομολογεί και ο ίδιος ο Δήμαρχος του Δήμου ΧΧΧ στο ως άνω έγγραφό του, δεν υπέβαλε ούτε στην υπηρεσία του εν λόγω Δήμου ούτε στο «ΧΧΧ», ως φορέα της οργανικής του θέσης, σχετική δήλωση ότι επιθυμεί να λαμβάνει τις αποδοχές της οργανικής του θέσης εντός της προβλεπόμενης, για την συγκεκριμένη δημοτική περίοδο, αποκλειστικής προθεσμίας των είκοσι (20) ημερών από τη δημοσίευση της από 31.12.2012 Π.Ν.Π., ήτοι έως την 21η Ιανουαρίου 2013. Εξάλλου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο αντιδήμαρχος, με την από 31.5.2011 αίτησή του προς τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του ΧΧΧ, επέλεξε την καταβολή των

αποδοχών της οργανικής του θέσης αντί της αντιμισθίας του, πρωτίστως, διότι κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης αυτής δεν είχε ακόμη εκδοθεί η από 31.12.2012 Π.Ν.Π., η οποία τροποποίησε την ως άνω παράγραφο 5 του άρθρου 92 του ν. 3852/2010, και, συνεπώς, ίσχυε το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς, σύμφωνα με το οποίο οι αιρετοί δεν είχαν δικαίωμα επιλογής μεταξύ των αποδοχών της οργανικής τους θέσης και της αντιμισθίας τους. Σε κάθε, δε, περίπτωση δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο ίδιος επέλεξε σιωπηρώς τις αποδοχές της οργανικής του θέσης, ως υψηλότερες από την αντιμισθία του, καθόσον, πέραν του ότι η βούληση του νομοθέτη είναι η σαφής, επιλογή του αιρετού μεταξύ των αποδοχών της οργανικής του θέσης και της αντιμισθίας του, ορίζεται ρητά στην προαναφερόμενη Π.Ν.Π., καθώς και στη σχετικώς εκδοθείσα 532/7.1.2013 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, ότι η άπρακτη παρέλευση της ως άνω αποκλειστικής εικοσαήμερης προθεσμίας συνεπάγεται την διακοπή της καταβολής των αποδοχών της οργανικής του θέσης. Συνεπώς, δοθέντος ότι ο φερόμενος στο ένταλμα ως δικαιούχος δεν επέλεξε τις αποδοχές της οργανικής του θέσης εντός της ανωτέρω προθεσμίας, ήτοι μέχρι τις 21.1.2013, διεκόπη αυτοδικαίως η καταβολή των αποδοχών του αυτών και ο ίδιος δικαιούταν μόνο την προβλεπόμενη για το αξίωμά του αντιμισθία. Δεδομένης, δε, της παραδοχής ότι δεν υφίσταται αξίωση του φερόμενου στο ένταλμα ως δικαιούχου για την καταβολή της διαφοράς που προέκυψε μεταξύ των αποδοχών της οργανικής του θέσης και της αντιμισθίας αυτού, κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2013, ήτοι από την αρχή της εφαρμογή της ως άνω Π.Ν.Π., έως τις 30.8.2014, ήτοι τη λήξη της θητείας του (συνολικά αιτούμενο ποσό 15.924,60 ευρώ), δεν τίθεται ζήτημα παραγραφής και, ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος διαφωνίας του Επιτρόπου δεν είναι εξεταστέος.

V. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η εντελλόμενη, με το ελεγχόμενο χρηματικό ένταλμα πληρωμής, δαπάνη είναι μη νόμιμη και, ως εκ τούτου, το ένταλμα αυτό δεν πρέπει να θεωρηθεί.

Για τους λόγους αυτούς

Αποφαίνεται ότι το 194B, οικονομικού έτους 2017, χρηματικό ένταλμα πληρωμής του Δήμου XXX, ποσού 796,23 ευρώ, δεν πρέπει να θεωρηθεί.